

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Vývoj a současný stav Záchraného útvaru
Hasičského záchranného sboru ČR v rámci Integrovaného
záchranného systému ČR**

Vedoucí bakalářské práce
Ing. et Mgr. Miloš Fiala, Ph.D.

Vypracovala
Martina Talichová

Praha, duben 2013

Abstrakt

- Název:** Vývoj a současný stav Záchraného útvaru Hasičského záchranného sboru ČR v rámci Integrovaného záchranného systému ČR.
- Cíl práce:** Cílem práce je popis vývoje, organizační struktury, sil a prostředků a úkolů vojenských záchranných útvarů a Záchraného útvaru Hasičského záchranného sboru ČR jako jejich pokračovatele, a to od jejich vzniku až do současnosti.
- Metody:** Bakalářská práce teoretického stylu je zaměřena na vyhledávání dostupných studijních pramenů a jejich rešerší, shromáždění publikací, článků, koncepčních materiálů a dalších písemných i elektronických podkladů, týkajících se historie vojenských záchranných útvarů a informací vztahujících se k současnému působení Záchraného útvaru Hasičského záchranného sboru ČR.
- Výsledky:** Výsledkem této bakalářské práce je ucelený přehled o vývoji a činnosti vojenských záchranných útvarů a Záchraného útvaru Hasičského záchranného sboru ČR od jejich vzniku až do současnosti.
- Klíčová slova:** záchranařství, hasiči, integrovaný záchranný systém, záchranný útvar.

Abstract:

Title: Development and current status of rescue unit of the Fire brigade within the scope of Integrated Rescue System in CR.

Objectives: The objective of this thesis is the description of the organisation structure, force and resources and targets of military rescue units from their origin up to the present day.

Methods: Bachelors theses in a theoretical style is focused into the study of available information sources, its research. Collection of publications, articles, conceptual material and other written records connected to the history of army rescue units and information regarding the present day activity of the rescue unit of the Fire brigade CR.

Results: Result of this bachelor thesis is a complete overview about the development and activities of the rescue units since their origin up to present day.

Key words: rescue, firefighters, integrated rescue system, rescue unit

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré literární prameny, které byly během této práce použity. Zároveň souhlasím se zveřejněním této práce jak v tištěné, tak v elektronické podobě.

V Praze dne 20. dubna 2013

Martina Talichová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. et Mgr. Miloši Fialovi, Ph.D. za odborné vedení při tvorbě bakalářské práce, za mnoho podnětných informací, týkajících se zvolené problematiky. Dále bych ráda poděkovala plk. Ing. Ivanu Kolečákovi za poskytnuté konzultace.

Svoluji k zapůjčení své bakalářské práce ke studijním účelům.

Prosím, aby byla vedena přesná evidence vypůjčovatelů, kteří musí pramen převzaté literatury řádně citovat.

Jméno a příjmení: Číslo obč. průkazu: Datum vypůjčení: Poznámka:

OBSAH

1	ÚVOD	1
2	TEORETICKÁ VÝCHODISKA	2
2.1	Implementace integrovaného záchranného systému do struktur ČR.....	2
2.2	Historie vzniku a vývoje vojenských záchranných útvarů	6
2.2.1	Historie ochrany obyvatelstva v českých zemích od jejího počátku do roku 1945	6
2.2.2	Historie ochrany obyvatelstva v českých zemích v letech 1945 – 1951	8
2.3	Vojenské záchranné útvary do roku 2008	10
2.3.1	Vojenské útvary civilní obrany od jejich počátku do roku 1975	10
2.3.2	Vojenské útvary civilní obrany od roku 1976 do roku 2008	11
2.4	Transformace vojenských záchranných útvarů v roce 2008 a jejich současný stav	15
2.5	Historie 157. záchranného praporu Hlučín (předchůdce Záchranného útvaru Hasičského záchranného sboru ČR)	18
3	VZNIK A VÝVOJ ZÁCHRANNÉHO ÚTVARU HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR	20
3.1	Právní zakotvení vzniku Záchranného útvaru Hasičského záchranného sboru ČR	20
3.2	Působnost Záchranného útvaru Hasičského záchranného sboru ČR v rámci integrovaného záchranného systému	22
3.3	Hlavní úkoly a zaměření Záchranného útvaru Hasičského záchranného sboru ČR	24
3.4	Organizační struktura a dislokace Záchranného útvaru Hasičského záchranného sboru ČR	26
3.5	Síly a prostředky Záchranného útvaru Hasičského záchranného sboru ČR	30
4	ANALÝZA ZÁSAHOVÉ ČINNOSTI ZÁCHRANNÉHO ÚTVARU HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR	38
5	ZÁVĚR	43
	SEZNAM LITERATURY	44
	PŘÍLOHY	

1 ÚVOD

Řešení mimořádných událostí nebo krizových situací, provádění záchranných a likvidačních prací a přijímání opatření v oblasti ochrany obyvatelstva má v našich podmínkách poměrně bohatou minulost, ať se tato opatření v závislosti na aktuální vojensko-politické a společenské situaci a tomu odpovídajícímu legislativnímu ošetření nazývala různě. Síly a prostředky, které byly k plnění těchto úkolů vyčleňovány a připravovány, se postupně vytvářely, rozvíjely, transformovaly, rušily a znovu vytvářely, opět s ohledem zejména na aktuální vojensko-politickou situaci a samozřejmě na množství finančních prostředků, které měl stát k tomuto účelu k dispozici. Takovýmto procesem prošla většina současných základních a ostatních složek integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“).

Zvláštní místo v systému zaujímaly vojenské záchranné útvary. Je tedy na místě alespoň částečně zmapovat a shrnout proces vzniku a vývoje vojenských záchranných útvarů v kontextu vývoje ochrany obyvatelstva (civilní obrany, civilní ochrany) v českých zemích, jako jedné z důležitých složek IZS, popsat důvody a proces transformace těchto útvarů, jež stály na počátku vzniku nové součásti Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „HZS ČR“). Proces převedení jednoho ze záchranných útvarů ze struktury Armády České republiky do struktury HZS ČR probíhal od poloviny roku 2008, byl ukončen k 1. lednu 2009 a znamenal významné posílení HZS ČR jako základní složky IZS z hlediska centrálních sil a prostředků. Vznikl tedy nový subjekt, který má přesto za sebou bohatou tradici a řadu úspěšných zásahů. Je vybaven moderní technikou, obsluhovanou dobře vycvičenými profesionály, kteří především naplňují poslání a úlohu záchranného útvaru HZS ČR, jak je podrobněji rozvedeno v dalších kapitolách této bakalářské práce.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

2.1 Implementace integrovaného záchranného systému do struktur ČR

Z historického hlediska jako zásadní událost pro budoucí vznik IZS se jeví 17. prosinec 1985, kdy Česká národní rada schválila po mnohaleté přípravě *zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně*. O jeho kvalitě svědčí skutečnost, že „přežil“ události roku 1989 i změnu koncepce záchranné činnosti v roce 2001, a že se změnami, provedenými v pozdějších letech, platí do současné doby. Zákon o požární ochraně poprvé jednoznačně stanovil, že péče o požární bezpečnost musí být nedílnou součástí řídicí, hospodářské nebo jiné základní činnosti orgánů a organizací, a že za plnění úkolů odpovídají vedoucí těchto subjektů. Konkrétně byly tímto zákonem a prováděcí *vyhláškou č. 37/1986 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady o požární ochraně* stanoveny povinnosti ústředních orgánů, nadřízených orgánů i výrobních organizací, byla uložena povinnost ustanovit technika požární ochrany, zřizovat požárně technickou komisi, požární hlídku, zpracovávat a udržovat dokumentaci požární ochrany, obstarávat a udržovat požární signalizaci, hasicí zařízení, hasicí přístroje a jiné věcné prostředky požární ochrany apod. (Szaszó, 2010)

Události roku 1989 s sebou přinesly nové politické, společenské a ekonomické podmínky, zejména nástup tržní ekonomiky. S touto novou skutečností se musel vyrovnat i tehdejší Sbor požární ochrany a jeho jednotlivé součásti. Situace byla velmi složitá, neustále se měnící a vyvíjející. Docházelo k častým změnám v personálním obsazení vedoucích funkcionářů, ke změnám zákonů, k různým reorganizacím apod. V této době vznikly dva velmi důležité zákony a to *zákon č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení)*, kterým se obnovila obecní samospráva a byly zřízeny obecní úřady a *zákon č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících*, kterým byly vytvořeny okresní úřady jako územní orgány státní správy. (Szaszó, 2010)

Do tohoto období, tedy do začátku 90. let minulého století spadají snahy o vytvoření reálného IZS v podmínkách ČR. Při řešení běžných i vážnějších událostí se na jednom místě setkávaly záchranné a jiné složky (hasiči, policie, záchranná služba, pohotovostní

služby, vojenské síly a prostředky a další). Tyto však neměly vytvořeny organizační, věcné, technické a konec konců ani personální podmínky (pravidla) pro vzájemnou spolupráci při zásahu. Odpovědné orgány se tedy začaly touto problematikou zabývat a výsledky tohoto snažení dostávaly konkrétní podobu. (Szaszó, 2010)

První dokument, který se IZS zabýval, bylo *usnesení vlády ze dne 29. května 1993 č. 246, k návrhu zásad Integrovaného záchranného systému*. Zásady IZS jsou v plném znění uvedeny v příloze č. 1. Usnesení vlády sice nemělo a nemá charakter právního předpisu, nicméně tvořilo významný mezník pro vznik a fungování IZS, pro činnost ústředních orgánů státní správy jako Ministerstva vnitra a Ministerstva obrany, dále tehdejších okresních úřadů jako územních orgánů státní správy a v neposlední řadě orgánů samosprávy při přípravě a řešení následků mimořádných událostí. Zásady, jako první dokument, vymezily definici pojmu IZS, a to jako „*systém vazeb zabezpečujících koordinovaný postup záchranných, pohotovostních, odborných a jiných služeb (dále jen "složek"), orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při likvidaci havárií*“ (zásada č. 1). V zásadě č. 2 byly vymezeny základní a další složky IZS. S odstupem času lze vyhodnotit, že zásady IZS přijaté vládou v roce 1993 splnily svůj účel a vytvořily podmínky pro legislativní řešení celého systému. URL₁

Pojem IZS se v právním řádu ČR objevil o něco později. Konkrétně novelizací již zmíněného zákona o okresních úřadech, a to *zákonem č. 254/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, ve znění pozdějších předpisů*, který nabyl účinnosti dnem 31. prosince 1994. Jedno z novelizovaných ustanovení zákona znělo: „*Okresní úřad dále plní úkoly spojené s řešením mimořádných událostí v případě živelních pohrom, havárií nebo jiného nebezpečí, které ohrožuje životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí. Za tím účelem zabezpečuje koordinovaný postup záchranných, pohotovostních, odborných a jiných služeb, správních úřadů, obcí, fyzických a právnických osob při likvidaci jejich následků (dále jen "Integrovaný záchranný systém")*, pokud k tomu není příslušný jiný státní orgán podle zvláštních předpisů.“ Šlo tedy o nepřímou definici zakomponovanou do textu zákona, nikoli o obvykle samostatný paragraf obsahující vymezení pojmů pro potřebu daného zákona. Toto vymezení IZS platilo až do listopadu roku 2000, kdy byl zákon zrušen novým zákonem

o okresních úřadech (zákon č. 147/2000 Sb.). V té době již byly dokončovány návrhy zákonů v rámci balíku tzv. *krizové legislativy*, a proto byla ustanovení o IZS ze zákona o okresních úřadech vypuštěna. (Szaszo, 2010)

Dnem 1. ledna 2001 nabyl účinnosti zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o IZS“), který stanovil nové vymezení IZS jako „koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací“. Předmětem úpravy zákona o IZS je mimo jiné vymezení IZS, stanovení složek IZS a jejich působnosti. V úvodních ustanoveních se také uvádí, že: „Integrovaný záchranný systém se použije v přípravě na vznik mimořádné události a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma anebo více složkami integrovaného záchranného systému.“ Pokud jde o složky IZS, ty jsou členěny na základní a ostatní. Na tomto místě je třeba uvést, že podle aktuálního znění zákona jsou základními složkami IZS:

- Hasičský záchranný sbor České republiky (jednotky HZS krajů, záchranný útvar HZS ČR);
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany (jednotky HZS podniků – profesionální i dobrovolné, jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí);
- poskytovatelé zdravotnické záchranné služby (zřizované kraji);
- Policie České republiky (krajská ředitelství, útvary s celorepublikovou působností).

Ostatními složkami IZS jsou:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil (konkretizováno Dohodou o plánované pomoci na vyžádání, uzavřenou mezi Ministerstvem vnitra – generálním ředitelstvím HZS ČR a Ministerstvem obrany – Generálním štábem Armády ČR);
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (např. Vězeňská služba ČR);
- ostatní záchranné sbory (např. Báňská záchranná služba);
- orgány ochrany veřejného zdraví (např. hygienická služba);
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby (energetika, komunikační a informační systémy apod.);
- zařízení civilní ochrany (zřizovaná obcemi, právníckými osobami nebo podnikajícími fyzickými osobami podle zákona o IZS);

- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím (např. Horská služba ČR, Vodní záchranná služba, Svaz záchranných brigád kynologů ČR, Český červený kříž, ADRA, Hand for Help apod.).

Ostatní složky IZS poskytují při provádění záchranných a likvidačních prací plánovanou pomoc na vyžádání na základě písemných dohod, které s nimi mohou uzavírat:

- jednotlivé základní složky IZS;
- obecní úřady obcí s rozšířenou působností;
- krajské úřady;
- Ministerstvo vnitra.

Pro úplnost je třeba dodat, že v době krizových stavů (vyhlášených podle krizového zákona nebo ústavního zákona o bezpečnosti ČR, resp. podle Ústavy ČR) se složkami IZS stávají také poskytovatelé akutní lůžkové péče, kteří mají zřízen urgentní příjem (zpravidla fakultní nebo větší krajské nemocnice). Stěžejní rozdíl mezi základními a ostatními složkami IZS lze podle zákona o IZS spatřovat v tom, že základní složky zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah na místě mimořádné události a ke splnění tohoto úkolu rozmisťují své síly a prostředky po celém území ČR. URL₂

Problematika IZS není řešena pouze zákonem, ale také jeho prováděcími předpisy, zejména vyhláškou Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb. (nabyla účinnosti 18. září 2001). URL₃

2.2 Historie vzniku a vývoje vojenských záchranných útvarů

2.2.1 Historie ochrany obyvatelstva v českých zemích od jejího počátku do roku 1945

Počátky organizované ochrany obyvatelstva v našich podmínkách spadají do konce dvacátých let minulého století. Z historického hlediska lze ochranu obyvatelstva v českých zemích rozdělit do několika kapitol podle časové posloupnosti. Každá historická etapa tohoto vývoje má své významné a charakteristické znaky. (Šilhánek, Dvořák, 2003)

Úměrně změnám ve vojenství a tempu rozšiřování nových bojových prostředků, zejména vojenského letectva, jakož i úměrně stupni poznání těchto změn a důležitosti ochrany obyvatelstva proti vzdušnému napadení, začínaly koncem dvacátých let vznikat některé zcela nové obranné organizace a spolky. Jejich úkolem bylo v případě války organizovat ochranu obyvatelstva proti leteckým a chemickým útokům. V roce 1929 z podnětu Ministerstva národní obrany a za aktivního přispění Československého červeného kříže vzniklo Ústředí obrany obyvatelstva a jeho místní výbory. Byl zřízen jeho sekretariát a organizační, technická, plynová, zdravotnická a propagační komise. Tato organizace se stala pomocnou aktivní složkou vojenského letectva a obrany proti vzdušnému napadení, za svůj cíl si vytkla studium možností protiletecké obrany obyvatelstva v našich podmínkách a přípravu její organizace. Při vojenských cvičení prováděli její aktivisté např. zatemňování objektů, protiletecké pozorování, plnili různé pořádkové úkoly. Pořádali také přednášky, kurzy a výstavy na téma protiletecké ochrany. Ústředí ochrany obyvatelstva a jeho místní výbory ukončily svoji činnost schválením zákona o ochraně a obraně proti leteckým útokům v roce 1935. (Šilhánek, Dvořák, 2003)

Přijetí zákona č. 82 o ochraně a obraně proti leteckým útokům dne 11. dubna 1935 v ČSR bylo do značné míry ovlivněno řadou vnitřních i zahraničně-politických faktorů. Zejména k nim patřilo hospodářské oživení po celosvětové krizi z počátku třicátých let a hlavně politický vývoj v sousedním Německu po nástupu nacistů k moci. Zákon o ochraně a obraně proti leteckým útokům ve své podstatě převedl úkoly, plněné do té

doby soukromými organizacemi na principu dobrovolnosti, na příslušné orgány státní správy a stanovil i další úkoly, které nebylo možno realizovat na základě dobrovolnosti. Byl rámcovým zákonem, který vymezoval prostor pro postupné vydávání vládních nařízení upravujících podrobnosti, taxativně stanovoval úkoly, povinnosti a práva úřadů, soukromých organizací a jednotlivců a tvořil základ pro sestavení harmonogramu přípravných prací a prováděcího plánu. K realizaci ustanovení tohoto zákona byly v obcích a městech podle nařízení a směrnic Ministerstva vnitra zřízeny poradní sbory civilní protiletcké ochrany. Současně s tímto krokem skončily svoji činnost dobrovolné instituce (Ústředí obrany obyvatelstva, místní výbory obrany obyvatelstva), které si po čas svého působení získaly důvěru nejširších vrstev společnosti bez ohledu na politickou, náboženskou a národní příslušnost. Práce obětavých jednotlivců a zejména různých dobrovolných, privátních a dalších organizací v první polovině třicátých let nepřišla nazmar. Položila základy pro vytvoření zákona a po jeho přijetí pokračovala v naplňování jeho ustanovení. (Šilhánek, Dvořák, 2003)

Ustavením organizace Civilní protiletcká ochrana (dále jen CPO), byl položen základ pro státem organizovanou ochranu obyvatelstva v našich zemích. Ústředním řízením civilní protiletcké ochrany bylo pověřeno ministerstvo vnitra, k provádění zákona byly zřízeny v jednotlivých městech poradní výbory civilní protiletcké ochrany. Potenciální nebezpečí se týkalo především velkých měst s průmyslovými podniky a jinými zařízeními, důležitými pro obranu státu. Těmto privátním a státním výrobně-hospodářským subjektům bylo za účelem ochrany před leteckými útoky nařízeno především: zpracovat tzv. ochranný plán, ustavit a proškolit orgány protiletcké ochrany, pořídit věcné prostředky k ochraně a tuto ochranu realizovat a provádět cvičení protiletcké ochrany. (Fiala, Vilášek, 2010)

Na území protektorátu přešlo v roce 1940 postupně veškeré řízení CPO na protektorátní policii, která zabezpečovala součinnost ostatních zainteresovaných složek, především Červeného kříže a požárních jednotek. Od července 1941 byly všechny složky protektorátní CPO podřízeny říšským složkám a začleněny do říšského systému Luftschutz. Tato situace setrvala v podstatě až do osvobození. (Fiala, Vilášek, 2010)

2.2.2 Historie ochrany obyvatelstva v českých zemích v letech 1945 – 1951

Ochrana obyvatelstva proti vzdušnému napadení v poválečném období mezi lety 1945 – 1951 je charakteristická likvidací civilní protiletectvé ochrany až do roku 1948 a snahou o její znovuvybudování po tomto datu. Rozmezí let 1951 – 1957 se vyznačuje vznikem civilní obrany a její výstavbou v duchu centralistického pojetí totalitního státu pod přímým vlivem tehdejšího Sovětského svazu se zaměřením na ochranu proti konvenčním zbraním v případě ozbrojeného konfliktu. (Šilhánek, Dvořák, 2003)

Osvobozená Československá republika měla v prvních poválečných letech vyhlídky na dlouhodobý mírový vývoj v rámci demokratického zřízení. Na základě výsledků druhé světové války se změnilo strategické postavení Československa a zásadně se lišilo od stavu v roce 1938 v jeho prospěch. Setrvala optimistická představa dalšího pokračování poválečné spolupráce vítězných mocností, navazující na válečnou koalici. Výsledkem toho byla minimalizace opatření k ochraně obyvatelstva před vzdušným napadením, neboť jak myšlení obyvatelstva, tak i rozhodování vlády a státní správy bylo optimistickými vyhlídkami ovlivněno natolik, že se nevěnovala žádná pozornost možnosti vzniku nového ozbrojeného konfliktu. (Šilhánek, Dvořák, 2003)

Ve smyslu usnesení vlády z 27. listopadu 1945 a ve smyslu směrnic, které z tohoto usnesení vycházely pro likvidaci zařízení a materiálu protiletectvé ochrany vydaných Ministerstvem vnitra, probíhala organizovaná likvidace protiletectvé ochrany. Především došlo k odstranění ochranných staveb, zařízení a zbytků původní organizační struktury. Československá protiletectvá ochrana tak v roce 1947 neposkytovala ani minimální zabezpečení obyvatelstva před následky nepřátelského vzdušného napadení. Ani psychika převážné části obyvatelstva nebyla v té době nijak nakloněna otázkám brannosti a znovu vytváření ochrany obyvatelstva v jakékoliv formě. (Šilhánek, Dvořák, 2003)

V souvislosti se změnami zahraničně-politického postavení Československa na počátku roku 1948 a zostřující se studenou válkou doznala ochrana obyvatelstva podstatných změn. Hlavním mezníkem tohoto období byl 1. duben 1948. Splynutím agendy požární bezpečnosti, agendy protiletectvé ochrany a agendy Stráže obrany státu byla zřízena civilní ochrana (CO), kterou řídilo Ministerstvo vnitra. To také na podzim roku 1948

zpracovalo nástin osnovy zákona o civilní ochraně, podle kterého byla civilní ochrana charakterizována jako *ochrana života a statků před požáry a jinými mimořádnými ohroženími, před leteckými a jinými podobnými útoky*. Hlavními úkoly podle nástinu osnovy nového zákona byly v době míru ochrana před požáry a jinými mimořádnými ohroženími, příprava a výcvik pro úkoly za války a ochrana před leteckými a jinými podobnými útoky v případě válečného konfliktu. Tento nástin jednoznačně vymezoval i rozhodující úlohu Ministerstva vnitra ve spolupráci s dalšími rezorty na základě vzájemných dohod. Zvláštností takto předložené osnovy zákona byla skutečnost, že šlo o pokus o jednotné řešení protipožární a protiletecké ochrany a sjednocení všech legislativních norem, které se těchto oblastí týkaly, do jednoho zákona. Zákon však v tomto pojetí nikdy nebyl Národním shromážděním jako nejvyšším zákonodárným sborem projednáván. Tehdejší vládnoucí špičce nešlo o vytvoření dokumentu, ve kterém by zákonem přesně specifikovaná opatření, úkoly a povinnosti byly přesně stanovenými a zejména zákonnými prostředky vynutitelné. Projednávání bylo odloženo prý z důvodů odborných a také údajně kvůli negativnímu psychologickému dopadu na obyvatelstvo. (Šilhánek, Dvořák, 2003)

Postupně se tedy vytvářela nová civilní ochrana Československa, byly zřízeny krajské inspektoráty CO, okresní inspektoráty CO, místní velitelství CO. Organizační struktura byla doplněna i o výzkumnou základnu, kterou se stal Technický a výzkumný ústav protiletecké ochrany. Organizace se naplňovala jak personálně, tak i materiálně. Bylo do ní začleněno rovněž 5 výcvikových praporů fungujících jako výcviková střediska, ve kterých se připravoval personál v chemické, ženíjní a spojovací odbornosti. Podle předpokladů, vypracovaných na počátku existence civilní ochrany, by tvořili další součást jednotek civilní ochrany požárníci z povolání i dobrovolní – cca 800 tisíc mužů a příslušníci závodní, železniční a poštovní protiletecké ochrany. Po zhodnocení těchto úvah vyplynulo, že každý desátý občan republiky by byl prakticky zapojen do protiletecké ochrany, tj. asi 1,5 milionu osob. (Šilhánek, Dvořák, 2003)

Na přelomu let 1950 – 1951 byl vypracován na základě principů a zkušeností ze Sovětského svazu nový návrh budoucích zásad civilní protiletecké ochrany, který byl projednán v Nejvyšší radě státu a jehož výsledkem bylo vládní usnesení o civilní obraně ze dne 13. července 1951. Přílohou tohoto usnesení bylo *Nářízení o základních úkolech a povinnostech v civilní obraně na území republiky Československé*, které v úvodu

konstatovalo, že *systém civilní obrany se organizuje na celém území republiky* a ve kterém bylo uvedeno, že *všichni občané jsou povinni přispívat k řádnému plnění úkolů v civilní obraně*. V nařízení byly formulovány základní úkoly civilní obrany, mezi něž v první řadě patřilo včasné vyrozumění o nebezpečí, provádění organizačních i technických opatření k zajištění normálního chodu podniků, dopravy apod. Dále zajištění zvláštních opatření, znesnadňujících silám nepřítele útok, zajištění ochranných prostředků, zajištění pomoci postiženému obyvatelstvu, udržení pořádku a bezpečnosti. V nařízení byla detailně rozvedena základní opatření civilní obrany a stanoven rozsah jednotlivých úkolů a také řešena tzv. nevojenská část civilní obrany, kterou tvořily jednotky a služby civilní obrany (zdravotnická, krytová, zatemňovací, maskovací, obnovovací, veterinární, energetická, protipožární, komunální, pořádková, spojovací a protichemická). Tato část rovněž řešila vojenskou část civilní obrany, mimo jiné vznik *vojenských útvarů civilní obrany*. (Šilhánek, Dvořák, 2003)

2.3 Vojenské záchranné útvary do roku 2008

2.3.1 Vojenské útvary civilní obrany od jejich počátku do roku 1975

Vznik a vývoj vojenských záchranných útvarů byl od samého počátku, tedy od padesátých let minulého století až do současnosti poznamenán aktuální vojensko-politickou situací. Vojensky organizovanou jednotku nebo útvar, zřízenou zejména k plnění úkolů civilní obrany (civilní ochrany, ochrany obyvatelstva) včetně úkolů v oblasti humanitární pomoci lze obecně označit pojmem *vojenský záchranný útvar*, byť se tento pojem dostal do našeho právního řádu až v *zákoně č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky*. URL₄

Vládním usnesením o civilní obraně ze dne 13. července 1951 a přílohou tohoto usnesení *Narižením o základních úkolech a povinnostech v civilní obraně na území republiky Československé* byl dán zákonný rámec pro vytváření jednotek civilní obrany. V počátečním období bylo veškeré úsilí zaměřeno na zabezpečení základní připravenosti a pohotovosti těchto útvarů, neboť jejich základním předurčením bylo provádění záchranných a likvidačních prací ve prospěch civilního obyvatelstva v případě vojenského napadení. Do konce roku 1952 vzniklo celkem 5 výcvikových

praporů civilní obrany v síle 200 – 300 mužů. I když jejich řízení příslušelo ministru vnitra, probíhala výstavba těchto v podstatě vojenských jednotek civilní obrany na základě branného zákona. Vojáky z povolání byly obsazovány pouze funkce velitelů a náčelníků štábů, zatímco ostatní funkce zastávali důstojníci, povolání na základě ustanovení § 39 branného zákona ze zálohy. Ti nebyli připraveni na speciální požadavky výkonu služby v těchto útvarech. Předpisy ani jiná odborná literatura zatím neexistovaly. Proto již v roce 1952 byly zřízeny dvě poddůstojnické školy a to v Brně pro chemické a spojovací odbornosti a v Praze pro ženijní odbornosti. V roce 1954 byly tyto školy spojeny v jednu, původně dislokovanou v Brně a později přemístěnou do Ústí nad Labem. Koncem roku 1955 bylo rozhodnuto o zřízení Výzkumného ústavu civilní obrany, který měl zejména za úkol výzkum a vývoj v oblasti výstavby úkrytů, vývoj nových prostředků individuální ochrany obyvatelstva, dozimetrických přístrojů apod.

URL₄

V roce 1953 byla zahájena reorganizace praporů civilní obrany na pluky civilní obrany, včetně změn v jejich dislokaci a krátce nato v roce 1955 byl do organizační struktury zařazen ještě zdravotnický prapor. Tyto pluky byly dislokovány v posádkách Kutná Hora, Varnsdorf, Bučovice, Žilina a Malacky, což mělo za cíl pokrytí celého území tehdejší Československé republiky. Budování systému civilní obrany se v tomto období opíralo o vládní usnesení ze dne 15. ledna 1958 č. 49, *o civilní obraně Republiky československé* a o *Směrnici o civilní obraně Republiky československé*, která byla přílohou tohoto usnesení (zůstala v platnosti až do roku 1982). Jedinou právní normou, postihující oblast civilní obrany, byl *zákon č. 40/1961 Sb., o obraně Československé socialistické republiky*, který byl přijat v souvislosti se změnou správního členění republiky a se změnou názvu státu. V platnosti zůstal až do 1. prosince 1999. Pokus o přijetí samostatného zákona o civilní obraně z přelomu šedesátých a sedmdesátých let se nakonec nepodařilo zrealizovat. (Šilhánek, Dvořák, 2003).

2.3.2 Vojenské útvary civilní obrany od roku 1976 do roku 2008

Významným mezníkem v historii vojenských útvarů (pluků) civilní obrany je datum 1. ledna 1976, kdy došlo na základě novely zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky (dále jen „kompetenční

zákon“) k jejich převedení z působnosti Ministerstva vnitra do působnosti tehdejšího Ministerstva národní obrany. V této době se také poprvé ve struktuře pluku civilní obrany objevily jednotky požární ochrany v síle požární čety u každého ze tří praporů civilní obrany. Schéma organizační struktury pluku civilní obrany z té doby je uvedeno v příloze č. 2. Rada obrany státu schválila v prosinci roku 1982 *Směrnice o Civilní obraně Československé socialistické republiky*, které začaly platit v lednu 1983. Zajímavé je, že z hlediska věcného obsahu se těmito směrnici, ve znění jejich pozdějších doplňků, řídil systém civilní obrany až do roku 1993, tedy ještě několik let po změně politického systému. V té době se počet vojenských záchranných útvarů (pluků) civilní obrany zvýšil z pěti na osm a na území dnešní České republiky byly dislokovány již v dřívějších posádkách Kutná Hora, Varnsdorf a Bučovice a nově v posádce Kozlov (od roku 1991) a v posádce Jindřichův Hradec (od roku 1992). Důležitým momentem byl převod podřízenosti vojenských záchranných útvarů ze struktury Armády ČR pod přímé řízení Štábem CO ČR později Hlavním úřadem CO ČR (dále jen „HÚ CO ČR“). To byl zásadní přelom, který vedl k jednodušší cestě použití a nasazení těchto sil a prostředků. URL₅

Dalším mezníkem byl rok 1993, který znamenal nejen vznik samostatné České republiky, ale byly také řešeny zásadní organizační změny v civilní obraně, resp. civilní ochraně. Právě tento pojem se objevil v novele kompetenčního zákona v působnosti Ministerstva obrany. Vláda přijala usnesení ze dne 17. března 1993 č. 126 *ke stavu civilní ochrany České republiky, její struktuře a materiálnímu zabezpečení*, jehož přílohou byla *Opatření civilní ochrany České republiky*. Celé znění těchto opatření je uvedeno v příloze č. 3. Tehdy existující štáby civilní obrany okresů byly k 31. prosinci 1993 zrušeny, personál a majetek delimitován a převeden k okresním úřadům. Na úrovni krajů a ústřední úrovni vznikly (jen na přechodnou dobu) regionální úřady civilní ochrany a HÚ CO ČR, jako součást Ministerstva obrany. Tento úřad byl v průběhu roku 1994 pověřen řízením *vojenských záchranných pluků civilní ochrany* (dále jen „vzp CO“). V roce 1994 byl vojenský záchranný útvar z Varnsdorfu přemístěn a delimitován do Rakovníka. V tomto období se výrazně měnily úkoly a poslání vzp CO. Byly vybavovány novou speciální záchranářskou technikou a materiálem a byly zahrnuty mezi další složky vznikajícího IZS, které bylo možné použít na provádění záchranných ale zejména na provádění likvidačních prací a odstraňování následků mimořádných událostí většího rozsahu. V roce 1995 bylo vzp CO přiděleno

nové číselné označení, a to 71. vzp CO Kutná Hora, 72. vzp CO Jindřichův Hradec, 73. vzp CO Rakovník, 74. vzp CO Bučovice a 75. vzp CO Kozlov. V průběhu roku 1996 byly vzp CO opět reorganizovány a přejmenovány na záchranné a výcvikové základny (dále jen „zvz“), číslování zůstalo stejné jako u vzp CO. V tomto období již naplno probíhala aktivní spolupráce jednotlivých zvz s orgány veřejné správy, zejména okresními úřady a obcemi, byly navazovány mezinárodní kontakty a prováděna společná cvičení s ostatními záchrannými složkami. Těžiště činnosti zvz bylo dále posouváno směrem k řešení následků mimořádných událostí a krizových situací nevojenského charakteru. V listopadu 1997 proběhla redislokace 75. zvz z Kozlova do Olomouce. URL₅

Jak uvádí článek odborného časopisu 150-HOŘÍ ve svém červnovém čísle z roku 2000, organizační strukturu zvz tvořil velitel, úsek řízení, úsek výcviku a úsek logistiky. Základním prvkem každé zvz byla dvě záchranná střediska, každé se dvěma záchrannými rotami, z nich každá měla dvě záchranné čety. U druhé záchranné roty byla vždy první záchranná četa četou hasičů. Tato organizační struktura zabezpečovala určitou mobilitu sil a prostředků. Jejich schopnost zasáhnout v případě potřeby odpovídala stupni jejich pohotovosti a připravenosti.

Časové normy se vztahovaly k okamžiku obdržení požadavku k výjezdu:

- průzkumné (záchranné) družstvo a družstvo hasičů do 30 minut
- záchranný a vyprošťovací odřad do síly záchranného střediska s nezbytnými posilovými prostředky podle rozhodnutí velitele do 180 minut
- posilové a zabezpečovací prostředky roty zabezpečení, polní kuchyně, proviantní zabezpečení, zdravotní zabezpečení a zabezpečení pohonných hmot po 6 hodinách.

Jak je uvedeno v publikaci Záchranné a výcvikové základny Armády České republiky (Ministerstvo obrany, Praha 2002), po roce 1989 a v průběhu relativně krátkého období od vzniku Armády České republiky (vznik právně zakotven zákonem č. 15/1993 Sb., o Armádě České republiky) prošly útvary civilní obrany stejně jako většina součástí naší armády mnoha změnami. V průběhu několika let, jak je uvedeno výše, probíhaly reorganizace a redislokace těchto útvarů a měnila se jejich podřízenost.

Důležitým mezníkem v oblasti výkonu veřejné správy, oblast civilní ochrany nevyjímaje, byl rok 1999, kdy nabyl účinnosti, společně s další „brannou“ legislativou, zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky. V tomto zákoně byl definován pojem *vojenský záchranný útvar* a vymezeny jeho úkoly a působnosti. Jak již bylo naznačeno výše, byla dokončena reorganizace tzv. vojenské části civilní ochrany. V praxi to znamenalo úplné zrušení regionálních úřadů civilní ochrany a postupné zrušení HÚ CO ČR, resp. převedení působností v oblasti civilní ochrany (ochrany obyvatelstva) z Ministerstva obrany na Ministerstvo vnitra. Tento proces vláda nejprve plánovala realizovat k 1. lednu 2000 (usnesení vlády ČR ze dne 20. ledna 1999 č. 53). Avšak v návaznosti na průběh legislativního procesu a změny v připravovaných návrzích zákonů z balíku tzv. krizové legislativy byla realizace těchto opatření posunuta k datu nabytí účinnosti projednávaných zákonů (krizový zákon, zákon o IZS), tedy k 1. lednu 2001 (usnesení vlády ze dne 5. ledna 2000 č. 39). Po zrušení HÚ CO ČR převzalo řízení vojenských záchranných útvarů Velitelství sil územní obrany v Táboře. V roce 2000 byl u těchto základů zahájen proces úplné profesionalizace, který byl ukončen v prosinci roku 2004.

Další významná etapa ve vývoji organizačních struktur a podřízenosti vojenských záchranných útvarů proběhla v letech 2001-2005. V roce 2003 vznikla v posádce Bechyně 15. ženijní záchranná brigáda (žzb), do jejíž podřízenosti byly převedeny všechny zvz. Následující rok byl zahájen proces transformace zvz na *záchranné prapory* a na základě 3. záchranného praporu 75. zvl Olomouc byl vytvořen nový záchranný prapor v posádce Hlučín. V polovině roku 2005 byla dokončena reorganizace 15. žzb v následující struktuře:

- 151. ženijní prapor Bechyně;
- 152. záchranný prapor Kutná Hora;
- 153. záchranný prapor Jindřichův Hradec;
- 154. záchranný prapor Rakovník;
- 155. záchranný prapor Bučovice;
- 156. záchranný prapor Olomouc;
- 157. záchranný prapor Hlučín.

Schéma organizační struktury 15. žzb ve variantě z roku 2003 a z roku 2005 je uvedeno v příloze č. 4. Tyto síly a prostředky Armády ČR zůstaly beze změny až do roku 2008 a

staly se trvalou součástí ostatních složek IZS a připravovaly se k případnému nasazení při řešení následků mimořádných událostí nebo krizových situací. Schéma dislokace a vymezení územní působnosti jednotlivých záchranných praporů je znázorněno v příloze č. 5. URL₅

2.4 Transformace vojenských záchranných útvarů v roce 2008 a jejich současný stav

Jak uvádí zvláštní číslo časopisu A-report, tato rozhodující fáze ve vývoji vojenských záchranných útvarů a současně první krok vedoucí ke vzniku Záchraného útvaru HZS ČR v Hlučíně vyplývá z dokumentu „*Transformace resortu Ministerstva obrany*“, schváleného usnesením vlády České republiky ze dne 22. října 2007 č. 1194. V příloze č. 2 tohoto materiálu je mimo jiné uvedeno, že jeho příprava a rozpracování vycházely z potřeby přizpůsobit věcné a časové parametry výstavby ozbrojených sil ČR a celého resortu Ministerstva obrany řadě nových skutečností.

Na jedné straně to byl vývoj bezpečnostního prostředí a charakter předpokládaných budoucích operací, na něž reagovala Severoatlantická aliance schválením Souhrnné politické směrnice na Summitu hlav států a vlád v Rize, rozpracované v Ministerské směrnici NATO 2006, což kladlo nové nároky na jednotlivé členské státy. V souladu s tím a s respektováním závazků vůči NATO a EU, byly formulovány politicko-vojenské ambice ČR, jež představovaly základní východisko, od kterého se transformace resortu Ministerstva obrany odvíjela. Na straně druhé to byly upravené zdrojové podmínky v rámci rozpočtové kapitoly Ministerstva obrany na roky 2008 – 2010. Materiál proto revidoval a znovu stanovil možnosti, rozsah a harmonogram plnění úkolů původně stanovených pro druhý krok reformy ozbrojených sil ČR v rámci Koncepce výstavby profesionální Armády ČR a mobilizace ozbrojených sil ČR z roku 2003, kterou usměrnil v rámci nových podmínek a okolností. (zvláštní číslo časopisu A-report, 2007)

Nejzásadnější změnou v rámci revize struktury sil byla transformace vojenských záchranných útvarů (záchranných praporů). Ta vycházela ze skutečnosti, že prostředky vynakládané na jejich provoz, údržbu a rozvoj nebyly úměrné skutečně vykonávané

činnosti. Odčerpávaly tak prostředky nutné v prioritních oblastech rozvoje ozbrojených sil ČR, tedy ve prospěch výstavby sil použitelných ve prospěch NATO a EU. Úkoly plněné záchrannými prapory v rámci IZS se ve srovnání se západními spojenci jeví jako příliš široké a nadměrně zatěžující celý systém neúměrným odčerpáváním zdrojů. Dále bylo zjevné, že vojenské záchranné útvary nebyly v souladu se svým předurčením připravovány pro nasazení do bojových situací a nebylo možné je do nich ani nasadit. To zásadním způsobem omezovalo Armádu ČR při využívání jejích schopností a kapacit, zejména při zajišťování zahraničních misí nebo vyčleňování jednotek do uskupení NATO a EU. (zvláštní číslo časopisu A-report, 2007)

V další části materiálu byla vyhodnocena efektivnost použití vojenských záchranných praporů ve vztahu k prostředkům, vynakládaným na zabezpečení jejich činnosti v letech 2004 – 2006 s těmito závěry:

- četnost zásahů je velmi malá;
- většina těchto zásahů má charakter asistence jednotkám HZS ČR při velkých dopravních nehodách, únicích ropných látek, požárech, sběru a likvidaci uhynulých zvířat, dekontaminaci, či zabezpečování nouzových dodávek vody a elektřiny;
- podíl vojenských záchranných útvarů na zásazích složek IZS se v uvedených letech pohyboval na úrovni 0,05 – 0,06 % z celkového počtu evidovaných událostí a 0,07 – 0,08 % z celkového počtu zásahů složek IZS spolupracujících s jednotkami požární ochrany;
- finanční prostředky vynakládané na praktické použití vojenských záchranných útvarů v současném složení jsou jen zlomkem celkově vynakládaných prostředků na zabezpečení jejich činnosti;
- celková efektivita činnosti vojenských záchranných útvarů ve stávajícím rozsahu je velmi malá a neefektivní.

Na základě výše uvedených východisek a těchto závěrů byla navržena transformace záchranných praporů takto:

- reorganizovat 154. zpr Rakovník a 156. zpr Olomouc na dva ženijní prapory (vznik 152. žpr Rakovník a 153. žpr Olomouc);
- reorganizovat 153. zpr Jindřichův Hradec a 155. zpr Bučovice na dvě samostatné záchranné rotý (vznik 154. sgr Rakovník a 155. sgr Olomouc);

- 152. zpr Kutná Hora zrušit bez náhrady;
- 157. zpr Hlučín plně majetkově, finančně a personálně delimitovat a předat Hasičskému záchrannému sboru ČR;
- uvolňované posádky Bučovice a Jindřichův Hradec využít pro dislokaci vznikajících útvarů mechanizovaného vojska (lehké motorizované prapory).

Záměrem takto navržené transformace vojenských záchranných útvarů bylo získat větší množství použitelných sil (2 ženijní prapory), snížit finanční náklady vynakládané na udržování vojenských záchranných útvarů a zefektivnit jejich činnost. A to vše při zachování jejich specifických a nenahraditelných schopností. Vznikající dvě samostatné záchranné roty v podřízenosti ženijní brigády Bechyně si zachovaly statut vojenského záchranného útvaru, tj. jsou schopny v případě nasazení při eliminaci následků mimořádných událostí nebo krizových situací provádět především likvidační práce, dále podílet se na evakuaci obyvatelstva, včetně zabezpečení nouzového ubytování a provádět dekontaminaci osob a techniky při radiačních a chemických haváriích. Jsou rovněž vybaveny účinnými prostředky k likvidaci požárů, poskytování pomoci při záplavách, zabezpečení dodávky elektrické energie z náhradních zdrojů a nouzového zásobování obyvatelstva pitnou vodou. Jsou schopny provádět další specializované činnosti, například potápěčské a trhací práce, likvidaci polomů a záchranu ve výškách a nad volnou hloubkou. Pro poskytnutí pomoci v rámci Evropské unie jsou vyčleněny týmy UNSAS z obou samostatných záchranných rot. (zvláštní číslo časopisu A-report, 2007)

Samostatné záchranné roty jsou dále předurčeny k plnění humanitárních úkolů civilní ochrany za válečného stavu. Jejich dislokace zabezpečuje rovnoměrné pokrytí teritoria ČR obvody jejich působnosti (Čechy, Morava). Schéma organizace samostatné záchranné roty Armády ČR je uvedeno v příloze č. 6. URL₆

Navržená transformace a opatření související s delimitací a převedením 157. zpr Hlučín k HZS ČR byla realizována v průběhu roku 2008.

2.5 Historie 157. záchranného praporu Hlučín (předchůdce

Záchranného útvaru Hasičského záchranného sboru ČR)

Jak uvádí webová stránka army.cz, tento vojenský záchranný útvar byl z výše uváděných záchranných praporů z hlediska jeho historie útvarem nejmladším. Vycházel z tradic záchranného pluku CO dislokovaného od roku 1991 v posádce Kozlov. Také tento útvar prošel řadou změn (viz kapitola 2.3.2) a v roce 1997 byl pod označením 75. zvz přemístěn z Kozlova do Olomouce. V průběhu roku 2000 vznikl u základny odloučený záchranný prapor, dislokovaný v posádce Hlučín. V roce 2002 byla na základě 1. záchranného praporu základny zahájena výstavba plně profesionálního útvaru, předurčeného mimo jiné pro záchranné operace v zahraničí. Základnu v té době tvořily tři záchranné prapory (včetně odloučeného v Hlučíně) a jeden výcvikový prapor. Z tohoto pohledu to byl největší záchranný a výcvikový útvar v rámci Armády ČR. URL₇

Ke konci roku 2003 došlo k předání útvaru do podřízenosti nově zřizovaného velitelství 15. ženijní záchranné brigády v Bechyni. K 1. červenci 2004 byly všechny záchranné a výcvikové základny reorganizovány na záchranné prapory (dále jen „zpr“). Ze 75. zvz Olomouc tak nově vznikly 156. zpr Olomouc a 157. zpr Hlučín. Velitelem hlučinského praporu byl pplk. Ing. Radim Řehulka, který tomuto útvaru velel až do jeho zrušení, resp. převedení k HZS ČR a stal se následně prvním velitelem záchranného útvaru HZS ČR. URL₇

Příslušníci 157. zpr Hlučín byli, stejně jako síly a prostředky dalších pěti vojenských záchranných praporů, nasazováni v případě vyžádání jako ostatní složka IZS. Od roku 2004 do konce roku 2008 to bylo celkem 41 zásahů. Většinou se jednalo o zásahy při dopravních nehodách (vyprošťování osob, vyprošťování nebo odtažení havarovaných vozidel), při požárech (požáry techniky, požáry lesních nebo travnatých porostů), při povodních (čerpání vody ze zatopených objektů, rozvoz protipovodňových pytlů, stavba protipovodňového valu a protipovodňové stěny, stabilizace narušené hráze, odstranění stržené lávky pro pěší), při sněhových kalamitách (zprovoznění zavátých úseků komunikací, vyprošťování uvízlých vozidel) a při jiných typech mimořádných událostí

(odstraňování sutin zřícených objektů, vyhledávání zavalených nebo pohřešovaných osob, doprava pitné vody, doprava chloraminu do ohniska ptačí chřipky, pomoc při odstraňování nevybuchlé munice). Útvar se rovněž podílel na záchranných a vyprošťovacích pracích při odstraňování následků vážné železniční nehody ve Studénce v srpnu roku 2008. URL₇

3 VZNIK A VÝVOJ ZÁCHRANNÉHO ÚTVARU HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR

3.1 Právní zakotvení vzniku Záchraného útvaru Hasičského záchranného sboru ČR

Pokud jde o věcný obsah vzniku Záchraného útvaru HZS ČR (převedení od Armády ČR), vycházelo se z přijatých dokumentů nelegislativního charakteru a z výsledků jednání zástupců Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra, případně Ministerstva financí a Ministerstva práce a sociálních věcí. Právní zakotvení vzniku nové součásti (organizační složky státu) HZS ČR však vyžadovalo změnu příslušné legislativy, konkrétně zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky, v platném znění. Toto bylo realizováno přijetím zákona č. 260/2008 Sb., který byl publikován ve Sbírce zákonů ČR, ročník 2008, částka 83 ze dne 15. července 2008 a nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2009.

Jak vyplývá z výše uvedeného zákona, novelizováno bylo ustanovení § 2 odst. 1 (HZS ČR tvoří generální ředitelství, hasičské záchranné sbory krajů, záchranný útvar a Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku -Místku). Nově byl formulován odstavec 7 tohoto paragrafu v tom smyslu, že generální ředitelství řídí:

- hasičské záchranné sbory krajů, které jsou organizačními složkami státu a účetními jednotkami a jejich příjmy a výdaje jsou součástí rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra;
- záchranný útvar, který je organizační složkou státu a účetní jednotkou a jeho příjmy a výdaje jsou součástí rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra.

Za ustanovení § 2 bylo nově vloženo ustanovení § 2a, které vymezilo základní úkoly Záchraného útvaru HZS ČR (plní zejména mimořádné úkoly HZS ČR a k tomu provádí výcvik, dále provádí výuku a výcvik k získání řidičského oprávnění a zdokonalování odborné způsobilosti řidičů). URL₈

Tato, co do rozsahu nevelká úprava však musela být doplněna ještě o přechodná ustanovení, která umožnila provést vlastní delimitaci (uzavřít příslušné delimitační protokoly) příslušníků Armády ČR, majetku a finančních prostředků podle následujících pravidel:

1. dnem nabytí účinnosti zákona se převádí systemizovaná místa určená pro vojáky z povolání z vojenského záchranného útvaru Armády ČR na HZS ČR;
2. vojákově z povolání zařazenému na systemizovaném místě, zaniká dnem účinnosti zákona služební poměr vojáka z povolání a vzniká služební poměr příslušníka HZS ČR (za podmínky, že voják z povolání s touto změnou vysloví souhlas a svým podpisem stvrdí text služební smlouvy příslušníka bezpečnostního sboru);
3. příslušníkovi Armády ČR, který bude ustanoven na služební místo, pro které splňuje stanovený stupeň vzdělání, vznikne služební poměr příslušníka HZS ČR na dobu neurčitou a bude jmenován do služební hodnosti stanovené pro toto služební místo;
4. příslušníka Armády ČR, který nespĺňuje stanovený stupeň vzdělání, lze ustanovit na služební místo a jmenovat do služební hodnosti stanovené pro toto služební místo a stává se příslušníkem HZS ČR ve služebním poměru na dobu určitou:
  - a) nejdéle na dobu 6 let, jestliže nespĺňuje vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu;
  - b) nejdéle na 4 roky, jestliže nespĺňuje vysokoškolské vzdělání v bakalářském studijním programu nebo vyšší odborné vzdělání;
  - c) nejdéle na 5 let, jestliže nespĺňuje střední vzdělání s maturitní zkouškou;
5. dnem účinnosti zákona přechází majetek, který sloužil k plnění úkolů vojenského záchranného útvaru Armády ČR z Ministerstva obrany na záchranný útvar HZS ČR;
6. dnem účinnosti zákona se z Ministerstva obrany převádí na Ministerstvo vnitra odpovídající část prostředků státního rozpočtu vynakládaných na tento vojenský záchranný útvar. URL₈

Do struktury HZS ČR tak byla zakotvena nová organizační složka. Schéma organizační struktury HZS ČR, platné v roce 2012, je znázorněno v příloze č. 7. Záchranný útvar HZS ČR získal svůj znak (viz příloha č. 8), který převzal od svého předchůdce – 157. zpr Hlučín a na slavnostním nástupu dne 6. ledna 2009 mu byla za účasti vedení HZS ČR a Armády ČR předána zástava útvaru (viz fotografie v příloze č. 9).

3.2 Působnost Záchranného útvaru Hasičského záchranného sboru ČR v rámci integrovaného záchranného systému

Vzhledem k tomu, že záchranný útvar je součástí HZS ČR, je z hlediska ustanovení § 4 odst. 1 zákona o IZS základní složkou IZS. Na rozdíl od HZS krajů však má celorepublikovou působnost, není však správním orgánem ve věcech požární ochrany, ochrany obyvatelstva nebo krizového řízení. Jak je uvedeno na webových stránkách záchranného útvaru, považuje se jednotka záchranného útvaru z hlediska práva přednostního velení za jednotku HZS kraje bez místní příslušnosti. To znamená, že pokud budou na místě zásahu společně zasahovat jednotky HZS kraje a jednotka záchranného útvaru, má přednost velení na místě zásahu jednotka s místní příslušností, v jejímž hasebním obvodě místo zásahu leží, pokud nebylo v souladu s ustanovením § 22 odst. 2 vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů, rozhodnuto jinak (řízení zásahu může převzít, nebo velitele zásahu určit generální ředitel HZS ČR nebo jím pověřený zástupce, ředitel HZS kraje nebo ředitel územního odboru HZS kraje anebo jimi pověření služební funkcionáři HZS kraje). URL₉

Protože se jedná o centrální síly a prostředky, vysílá jednotku záchranného útvaru na místo zásahu koordinátor nasazení odřadů na základě požadavku OPIS GŘ HZS ČR. Pro účely zásahu jsou u záchranného útvaru předurčeny síly a prostředky, které vytváří záchranný odřad k řešení mimořádné události. Složení záchranného odřadu závisí na konkrétní situaci a z toho plynoucích požadavků z místa mimořádné události (zásahu). Jednotlivé odřady jsou sestavovány pro specifické činnosti, v případě nutnosti je možno tyto odřady vysílat kombinovaně. Konkrétní složení záchranného odřadu pro účely zásahu stanoví příslušník v pohotovosti velení, který je určován velitelem Záchranného útvaru HZS ČR. URL₉

Jednotky (záchranné odřady) Záchraného útvaru HZS ČR jsou předurčeny k plnění dlouhodobých zásahů, které vyžadují střídání směn a to i na více místech ČR současně. Pro vyčleněné síly a prostředky jsou stanoveny časové lhůty pro zahájení přesunu z místa dislokace na místo mimořádné události (zásahu) takto:

- do 30 minut, pokud k výzvě k výjezdu dojde v pracovní době v pracovních dnech a jedná se o jednotlivou techniku s osádkou;
- do 60 minut, pokud k výzvě k výjezdu dojde v pracovní době v pracovních dnech a jedná se o záchranný odřad;
- do 90 minut, pokud k výzvě k výjezdu dojde v mimopracovní době a jedná se o síly a prostředky začleněné do záchranných odřadů;
- do 24 hodin, pokud k výzvě k výjezdu dojde v mimopracovní době a nejedná se o síly a prostředky začleněné do záchranných odřadů.

System hotovosti Záchraného útvaru HZS ČR (viz příloha č. 10) je postaven na vyčleňování záchranných odřadů, sestavených z příslušníků útvaru ve služební pohotovosti vykonávané mimo služebnu mimo služební dobu v tomto rozsahu:

Záchranný odřad I. ve složení:

- velitel záchranného odřadu + 9 příslušníků 1. a 2. záchranné roty;
- technika (velitelské vozidlo Toyota Hilux, T 815 AV-30, 2 x T 815 VVN, motorový člun ADVENTURE);
- dislokace (místo výjezdu) Hlučín.

Záchranný odřad II. ve složení:

- velitel záchranného odřadu + 4 příslušníci 3. záchranné roty
- technika (velitelské vozidlo Toyota Hilux, T 815 AV-15, T 815 AV-30, T 815 VVN, UDS-114, motorový člun ADVENTURE);
- dislokace (místo výjezdu) Zbiroh.

Služební pohotovost příslušníků zařazených do záchranných odřadů se určuje na dobu jednoho týdne, tedy 7 kalendářních dnů, vždy od pátku 07,00 hod do pátku 07,00 hod. Kromě záchranných odřadů vyčleňuje Záchraný útvar HZS ČR také síly a prostředky pro potřeby Ústředního poplachového plánu IZS. URL₉

3.3 Hlavní úkoly a zaměření Záchranného útvaru Hasičského záchranného sboru ČR

Na webových stránkách Záchranného útvaru HZS ČR se lze dočíst, že jeho hlavní úkoly a zaměření je směřováno do tří oblastí – záchranné, výcvikové a odborné. Pokud jde o oblast záchranných úkolů, člení se dále na záchrannou a humanitární činnost, obnovu postižených území a poskytování záchranné a humanitární pomoci v zahraničí s těmito úkoly:

Záchranná a humanitární činnost

- vyhledávání, vyprošťování a záchrana osob ze zavalených objektů;
- záchranné a potápěčské práce na vodě;
- zemní práce (uvolňování koryt řek, zavalených komunikací apod.);
- vyprošťování uváznělé nebo havarované techniky;
- používání trhaviny k demoličním pracím;
- provádění radiačního a chemického průzkumu;
- vytyčování nebezpečných oblastí;
- dekontaminace osob, techniky, materiálu a terénu;
- likvidace úniku ropných produktů;
- sběr a likvidace uhynulých živočichů;
- evakuace osob, přeprava hospodářských zvířat a materiálu;
- distribuce pitné vody;
- zajištění nouzového přežití obyvatel (vybudování materiální základny humanitární pomoci pro 300 – 400 osob).

Obnova postižených území

- nouzové dodávky elektrickou energií (náhradní zdroje elektrické energie);
- přečerpávání vody velkokapacitními čerpadly;
- nouzové zásobování pitnou vodou;
- zdravotní podpora;
- nouzové zásobování humanitárním materiálem.

Poskytování záchranné a humanitární pomoci v zahraničí (specialisté)

- potápěči, lezci;
- kynologové;
- specialisté na trhací práce;
- zdravotníci;
- obsluhy elektrocentrál, velkokapacitních čerpadel apod.

Oblast výcviku se dále člení na dvě základní skupiny činností s těmito úkoly:

Vstupní příprava nových příslušníků HZS ČR

- základní příprava pro práci v jednotkách požární ochrany;
- speciální tělesná příprava;
- chemická příprava;
- topografická příprava;
- spojovací příprava;
- základy práva;
- zdravotní a psychologická příprava.

Výcvik v získávání řidičských oprávnění příslušníků HZS ČR

- řidičské oprávnění typu „B“ „C“ „D“ „E“;
- periodická školení k získání „Povolení k řízení služebních vozidel“.

Oblast odborných úkolů spočívá zejména v gesci za provádění odborné přípravy příslušníků HZS ČR v odbornostech:

- záchranáři - kynologové;
- potápěči;
- střelmistři.

V rámci psychologické služby HZS ČR se u záchranného útvaru zřizuje funkce psychologa, jeho činnost se řídí služebními předpisy HZS ČR. URL₁₀

Velitel Záchraného útvaru HZS ČR plk. Ing. Radim Řehulka hodnotí ve svém článku v časopisu „112“ výsledky ročního působení záchranného útvaru takto: *„Dalším důležitým úkolem záchranného útvaru bylo vytvořit technické, ubytovací a organizační*

podmínky pro zapojení do vzdělávacího systému HZS ČR, konkrétně od května 2009 zahájit činnost autoškoly (skupiny 0/B, RB/C, RC/D, RC/C+E) a od ledna 2010 modul I vstupní přípravy příslušníků HZS ČR. Oba úkoly byly splněny a v současné době u záchranného útvaru probíhají kurzy autoškoly a vstupní příprava příslušníků HZS ČR. Instruktoři autoškoly provádějí podle potřeby a možností školení odborné způsobilosti řidičů také u HZS krajů. V roce 2009 absolvovalo v Hlučíně autoškolu 122 příslušníků HZS ČR (skupiny B-3, D-15, C-18, C+E-86). Jedním z úkolů, které záchranný útvar plní, je spolupodílet se na odborných úkolech HZS ČR v odbornostech potápěčské, trhacích prací, kynologické a strojní služby. V oblasti strojní služby a trhacích prací se naši specialisté aktivně podílejí na přípravě a tvorbě koncepčních dokumentů a návrhů dalších postupů. Vhodné kandidáty na specialisty potápěče a kynologa, kteří by splnili všechna kritéria služebního poměru, zatím nemáme, ale věřím, že překonáme i tento problém.“

3.4 Organizační struktura a dislokace Záchranného útvaru Hasičského záchranného sboru ČR

Tato oblast se od vzniku Záchranného útvaru HZS ČR neustále vyvíjela a dílčí změny provázely útvar až do současnosti. Z materiálů poskytnutých vedením záchranného útvaru vyplývá, že k datu svého vzniku, tedy k 1. lednu 2009 byl celý útvar dislokován v Hlučíně s celkovým počtem 245 systemizovaných služebních a pracovních míst a s touto organizační strukturou (viz příloha č. 11):

Záchranný útvar HZS ČR (velitel útvaru)

1. kancelář velitele (ředitel kanceláře)
  - a) oddělení organizační a právní
  - b) oddělení personální a PaM
  - c) účelové zařízení Hať
2. odbor přípravy a výkonu služby (ředitel odboru)
  - a) oddělení vzdělávání
    - pracoviště základního výcviku
    - pracoviště řízení vozidel (autoškola)
    - pracoviště odborné přípravy
  - b) oddělení plánování a služeb

- pracoviště plánování a řízení služby
  - pracoviště operativního řízení odřadů
- c) oddělení speciálních služeb
- d) oddělení komunikačních a informačních systémů
3. úsek pro záchrannou činnost (zástupce velitele)
- a) rota zemních záchranných prací
- četa zemních prací (3 družstva)
  - četa vyprošťovacích prací (2 družstva)
  - četa trhacích prací (3 družstva)
- b) rota chemická a speciální
- četa dekontaminace techniky (3 družstva)
  - četa dekontaminace osob (2 družstva)
  - četa speciální (3 družstva)
  - družstvo chemického průzkumu
- c) rota podpory
- četa přepravní (3 družstva)
  - četa elektrocentrál (2 družstva)
  - družstvo zdravotní
4. úsek pro ekonomiku (zástupce velitele)
- a) odbor provozní a správy majetku
- oddělení správy nemovitého majetku
  - oddělení správy a provozu movitého majetku
  - pracoviště evidence majetku
  - sklad
- b) odbor služeb
- oddělení strojní služby
  - pracoviště dílen
  - pracoviště stravovacích služeb
- c) oddělení finanční
- pracoviště rozpočtu
  - pracoviště účtování
5. pracoviště interního auditu a kontroly URL₁₁

„Významným mezníkem v rozvoji záchranného útvaru bylo rozhodnutí o změně organizační struktury s úkolem vytvořit dnem 1. července 2009 „Záchrannou rotu ve Zbirohu“ z důvodu zabezpečení přímé podpory HZS ČR v českých krajích a vytvoření zázemí pro hlavní síly záchranného útvaru při řešení mimořádných událostí v těchto regionech. Tento úkol je velmi náročný jak z hlediska personálního, přípravy nových příslušníků HZS ČR, tak technického, organizačního a ekonomického. Všechny kroky jsou směřovány tak, aby k 1. dubnu 2010 byla činnost ve Zbirohu zahájena a komplexní základní připravenost jednotky k plnění záchranných úkolů byla zabezpečena do konce roku 2010.“, uvádí ve svém článku v časopisu „112“ k ročnímu působení záchranného útvaru jeho velitel plk. Ing. Radim Řehulka.

Kromě již zmíněné změny dislokace jedné záchranné roty z Hlučína do Zbiroha (HZS ČR převzal od Ministerstva obrany objekt bývalých kasáren Armády ČR a kromě umístění záchranné roty zde byla vybudována Národní základna humanitární pomoci, kterou provozuje Základna logistiky Olomouc a také Expozice požární techniky) doznaly změn všechny součásti útvaru kromě pracoviště interního auditu a kontroly. V příloze č. 12 a č. 13 je uveden vývoj organizační struktury Záchranného útvaru HZS ČR v letech 2010 a 2011. V průběhu roku 2012 vypadala organizační struktura Záchranného útvaru HZS ČR s celkovým počtem 230 systemizovaných služebních a pracovních míst takto (viz příloha č. 14):

Záchranný útvar HZS ČR (velitel útvaru)

1. kancelář velitele (ředitel kanceláře)
  - a) právník, psycholog, asistent velitele, spisový pracovník
  - b) pracoviště personální a PaM
  - c) oddělení vzdělávání
    - pracoviště odborné přípravy
    - pracoviště řízení vozidel – autoškola
2. úsek záchranné činnosti (zástupce velitele)
  - a) oddělení přípravy a řízení jednotek
    - pracoviště operativního řízení odřadů
  - b) 1. záchranná rota (3 čety/7 družstev)
  - c) 2. záchranná rota (3 čety/8 družstev)
  - d) 3. záchranná rota Zbiroh (3 čety/8 družstev)

- pracoviště přípravy a zabezpečení
3. úsek ekonomiky (zástupce velitele)
- a) odbor provozní a správy majetku
    - oddělení správy majetku - pracoviště provozní
    - oddělení strojní a technické služby - pracoviště dílen
    - pracoviště stravovacích služeb
  - b) oddělení finanční
  - c) pracoviště veřejných zakázek
  - d) oddělení komunikačních a informačních systémů
4. pracoviště interního auditu a kontroly URL₁₁

Jak je patrné z porovnání organizačních struktur z roku 2009 do roku 2012, prošel Záchranný útvar HZS ČR za uvedené tři roky řadou změn, které měly zejména za cíl zjednodušit a zredukovat systém řízení jeho organizačních součástí a snížit počet služebních funkcionářů na vedoucích pozicích.

Pro dokreslení vývoje personální situace Záchranného útvaru HZS ČR je v následující tabulce uveden přehled početních stavů příslušníků a občanských zaměstnanců v letech 2009 – 2012 podle aktuálně platné systemizace služebních a pracovních míst.

	2009	2010	2011	2012	prosinec 2012	celkem k 31.12 2012 zrušeno
příslušníci	195	195	192 (-3)	185 (-7)	166 (-19)	29
občanští zaměstnanci	50	49 (-1)	47 (-2)	45 (-2)	41 (-4)	9
celkový stav	245	244 (-1)	239 (-5)	230 (-9)	207 (-23)	38

Určitý zásah do početních stavů záchranného útvaru, stejně tak jako generálního ředitelství a ostatních organizačních složek HZS ČR znamenala realizace úsporných opatření, projednaná generálním ředitelem HZS ČR s ministrem vnitra a zveřejněná dne 23. března 2012. Mimo jiné se jednalo o redukci počtů o 150 systemizovaných služebních míst příslušníků a občanských zaměstnanců generálního ředitelství HZS ČR (včetně účelových zařízení) a SOŠ PO a VOŠ PO Frýdek-Místek a o dalších 150 míst u HZS krajů a Záchranného útvaru HZS ČR v denní směně. V příloze č. 15 je uvedena

aktuální organizační struktura Záchraného útvaru HZS ČR s celkovým počtem 210 systemizovaných služebních a pracovních míst.

3.5 Síly a prostředky Záchraného útvaru Hasičského záchraného sboru ČR

Podle materiálů dostupných na webových stránkách Záchraného útvaru HZS ČR mohou být ze sil a prostředků záchraného útvaru za účelem řešení následků mimořádných událostí vytvářeny a nasazovány tyto typy odřadů:

- odřad pro zabezpečení nouzového stravování obyvatelstva (pro 300 - 400 osob);
- odřad pro čerpání vody z lagun;
- odřad pro zásobování pitnou vodou;
- materiální základna humanitární pomoci;
- odřad k zabezpečení evakuace osob po vodní hladině;
- odřad k zabezpečení evakuace osob po komunikaci;
- vyprošťovací odřad;
- odřad k zabezpečení pohybu na komunikacích a v městské zástavbě (zabezpečení průjezdnosti);
- odřad k provádění zemních prací (rozhrnování zeminy, hloubení výkopů, rýhování, navážka nebo odvoz zeminy, uvolňování koryt řek, zesilování hrází nebo vytváření protipovodňových valů apod.);
- odřad pro dekontaminaci techniky;
- odřad pro dekontaminaci osob;
- odřad pro dekontaminaci terénu;
- odřad pro nouzové zásobování elektrickou energií;
- odřad motorových řetězových pil;
- odřad střelmistrů (práce při uvolňování koryt řek - naplaveniny, ledové bariéry, dále demolice objektů apod.);
- odřad potápěčů (vyhledávání utonulých osob, vyprošťování předmětů z hloubky);
- odřad zdravotní výpomoci (přednemocniční neodkladná péče, transport nemocných a raněných osob);
- lezecká skupina (práce ve výškách a nad volnou hloubkou);
- odřad pro sutinové a plošné vyhledávání (kynologové).

Jednotlivé odřady jsou vytvářeny z příslušníků záchranných rot a techniky (věcných prostředků) podle jejich předurčení. URL₁₂

V následující části je uvedena stručná charakteristika základních typů techniky a věcných prostředků, kterými Záchranný útvar HZS ČR disponuje.

Evakuační technika:

Nákladní automobil T 815 VVN (8x8)

Těžký terénní nákladní automobil určený pro evakuaci až 30 osob nebo přepravu materiálu. Může být použit také k vyprošťování jiných vozidel nebo předmětů pomocí navijáku. Vyniká vysokou průchodností terénem.

Obojživelný pásový transportér PTS – 10

Pásový obojživelný transportér určený zejména pro přepravu osob a techniky jak po souši, tak na vodních tocích (v zatopených oblastech). Pohyb vozidla na souši je zajišťován pásy, pro pohyb na vodě je na zádi vybaven dvěma lodními šrouby. Pohyb na vodních tocích je možným až do rychlosti proudu 2,5 m/s. Vyniká velkou ložnou plochou, která pojme až 72 osob, nebo 12 zdravotnických nosítek, nebo jeden střední nákladní automobil.

Laminátový člun RUSB

Celolaminátový člun určený pro záchranné práce nebo přepravu materiálu na vodě. Člun má pevný kýl, což zvyšuje jeho odolnost a možnost využití v zatopených oblastech při povodních. Použití je možné ve dne i v noci.

Nafukovací člun ADVENTURE

Nafukovací člun určený pro záchranné práce nebo přepravu materiálu na vodě. Je používán jako člun pro výsadek potápěčů a k rychlému přesunu na velké vzdálenosti po vodních plochách. Člun má laminátový kýl ve tvaru hlubokého V a širokou prostornou palubu.

Zemní stroje:

Kolový nakladač KN – 251

Kolový nakladač určený k provádění zemních a demoličních prací nebo pro zprůjezdnění komunikací při sněhových kalamitách. Nouzově může být použit také jako odtahové vozidlo. Je vybaven lopatou (tzv. klapačkou) o objemu 2,6 m³, vhodnou také k uchycení a vytažení předmětů z nepřístupných míst. V zimních podmínkách může být opatřen sněhovými řetězy, což zvyšuje jeho průchodnost.

Univerzální dokončovací stroj T 815 UDS – 214 (6x6)

Univerzální dokončovací stroj na podvozku Tatra T 815 (6x6) určený pro výkopové práce a drobné terénní úpravy, dočišťování ploch, pro úpravy a čištění koryt vodních toků, nakládku zeminy nebo jiného sypkého materiálu. Jedná se o hydraulické rypadlo s lopatou a rozrývacím zubem.

Malý pásový nakladač Caterpillar CAT 289 C

Malý pásový nakladač určený pro drobné terénní úpravy zejména tvrdších povrchů. Podvozek je vybaven systémem vzájemně nezávislého odpružení, což usnadňuje práci v nerovném terénu a rovněž je toto řešení komfortnější pro obsluhu.

Nákladní automobil T 815 S – 25 (6x6)

Třístranný sklápěcí nákladní automobil určený pro přepravu materiálu do hmotnosti 10,7 tun a objemu až 9 m³ s možností tažení přívěsu o maximální hmotnosti 18 tun, vybavený rychlospojkou pro sklápění přívěsu. Zvedací zařízení je hydraulické, ovládané z kabiny řidiče. Konstrukce podvozku s výkyvnými polonápravami zaručuje dobrou průchodnost v terénu.

Dopravní automobil T 815 AD – 30 (6x6)

Dopravní automobil - jeřáb na podvozku Tatra T 815 (6x6) určený pro stavebně montážní a manipulační práce a to i v těžkém terénu. Nástavba (jeřáb) je opatřena čtyřdílným teleskopickým výložníkem s nosností až 30 tun.

Dopravní automobil T 815 AD – 20 (6x6)

Dopravní automobil - jeřáb na podvozku Tatra T-815 (6x6) určený pro stavebně montážní a manipulační práce s nosností jeřábu až 20 tun.

Vyprošťovací technika:

Vyprošťovací automobil MERCEDES ACTROS AV – 30 (8x8)

Vyprošťovací víceúčelový jeřáb na podvozku Mercedes Actros 4150 V8 je novinkou v oblasti vyprošťovací techniky určený pro klasické jeřábové práce a navíc pro vyprošťování a odtah havarovaných vozidel. K tomuto účelu slouží tři navijáky - jeden vpředu a dva vzadu. Přední naviják se používá pro rychlé vyproštění vozidel do 5 tun, bez nutnosti vytažení podpěr, tažná síla zadních navijáků je 10, resp. 20 tun.

Vyprošťovací automobil T 815 AV – 15 (8x8)

Vyprošťovací automobil na podvozku T-815 (8x8) určený pro stavební a manipulační práce, pro vyprošťování a vlečení techniky k provádění drobných terénních úprav. Používá se i při vytahování předmětů z koryt řek pomocí navijáku s tažnou silou až 15 tun.

Vyprošťovací tank VT 72 B

Pásový vyprošťovací prostředek na podvozku středního tanku T-72 určený pro vyprošťování těžké techniky, k vlečení havarované nebo poškozené techniky v různých terénech, provádění nezbytných terénních úprav v souvislosti s vyprošťováním a poskytování nejnutnější technické pomoci osádkám poškozených vozidel. Je vybaven radlicí, navijákem o tažné síle 300 kN a jeřábem o nosnosti 19 tun. Vyznačuje se vysokou průchodností v terénu. Na místo zásahu je zpravidla převážen na podvalníku.

Víceúčelový tahač T 815 VT (8x8)

Víceúčelový těžký terénní tahač určený pro přepravu nákladu a tažení vozidel, resp. podvalníku o přípojně hmotnosti až 70 tun. Automobil je vybaven přídavným zařízením umožňující práci při sněhových kalamitách (sněhový pluh, nebo buldozerová radlice, nebo šípová radlice), pro vyprošťování je vybaven navijákem o tažné síle 118 kN. Vozidlo je možné využít při demoličních pracích ke strhávání budov pomocí navijáku.

Přívěs P – 50 N

Nízkoplošinový šestinápravový přívěs s rovnou ložnou plochou určený pro přepravu různých druhů kolové a pásové techniky a jiného materiálu do hmotnosti 50 tun. Rovnoměrné rozložení hmotnosti na všechny nápravy zajišťuje mechanická a hydraulická vahadlová soustava, jež umožňuje tříbodové uložení plošiny přívěsu. Přívěs

je určen pro jízdu na silnici a v terénu bez velkých nerovností. K zadní zešíkmené části jsou připojeny dva dvoudílné sklopné nájezdové můstky. Nakládání a skládání přepravované techniky usnadňuje možnost nastavení výšky plošiny.

Požární a speciální technika:

T 815 CAS – 32 (6x6)

Cisternová automobilová stříkačka na podvozku T 815 (6x6) se svojí koncepcí řadí mezi klasické těžké cisterny určené pro hašení požárů s použitím vody (8 x 200 l) nebo pěny (2 x 400 l).

Zásahové vozidlo CAS – 15 MAN (4x4)

Zásahové vozidlo-cisternová automobilová stříkačka na podvozku MAN 13.280 BL (4x4) určené k zásahům u dopravních nehod, k provádění technických zásahů, případně k hašení menších požárů. Vozidlo je vybaveno přetlakovým ventilátorem, vyprošťovacím náradím Holmatro, zvedacími vaky, pneumatickými ucpávkami a dalšími prostředky.

Pracovní plošina T 815 PP – 27 (6x6)

Pracovní plošina na podvozku T 815 (6x6) určená pro práce až do výšky 27 m. Nástavba sestává z elektrohydraulicky ovládaného zdvihacího zařízení, tvořeného třemi navzájem kloubově spojenými rameny. Na spodní straně klece je umístěn pomocný hák určený pro manipulaci s předměty.

Požární tank SPOT – 55

Speciální požární vozidlo na podvozku středního tanku T-55A určené k hašení požárů ve složitých terénních podmínkách, např. při lesních požárech, při haváriích produktovodů, rafinérií, povrchových dolů, jaderných elektráren apod. Je vybaven nádrží na 11 000 l vody, dvěma vodními děly, zařízením pro výrobu pěny, dvěma práškovými přístroji, vlastním chladicím zařízením a radlicí. Komunikace tříčlenné posádky je zajištěna spojovacími prostředky a průmyslovou kamerou a monitorem.

Nákladní automobil T 815 – potápěčský (6x6)

Speciálně upravená nástavba na podvozku T 815 (6x6) určená pro kompletní logistické zabezpečení odřadu potápěčů při zásahu. Ve výbavě vozidla jsou čtyři potápěčské soupravy SP20N, jedna těžká pracovní souprava s komunikací a externí dodávkou vzduchu SP20D, držáky pro 13 vzduchových lahví, vysokotlaký kompresor Trident 30 MPa včetně 50 m přívodní šňůry, předsíňku s roštovou podlahou a odtokem vody, plánovací stůl s křeslem a lampičkou, kuchyňský kout pro ohřev stravy a tekutin, nezávislé topení s prachovou filtrací a lehátka pro odpočinek.

Mostní automobil AM – 50

Speciální kolové vozidlo na podvozku těžkého nákladního automobilu T 813 (8x8) vybavené podpěrou, pokládacím a buldozerovým zařízením. Speciální nástavba je určena k náhradnímu přemostování terénních a vodních překážek o šířce 10 až 12,5 m, a to nůžkovým mostem s pevnou vozovkou a sklopnými okraji o jednom poli a nosnosti až 50 tun, nebo ke stavbě mostu o více polích (max. 8 polí o délce mostu 107 m). Při jízdě těžkým, rozbahněným terénem lze podhustit pneumatiky za využití centrálního huštění pneumatik.

Mobilní čerpací stanice MČS 1500¹⁾

Mobilní čerpací stanice je zařízení určené k čerpání velkého množství vody při povodních a záplavách (zatopené objekty, laguny apod.). Umožňuje čerpání i silně znečištěné vody. Celá souprava je tvořena tahačem MERCEDES s kontejnerem a přívěsem s kontejnerem.

Mobilní čerpací stanice SIGMA 400

Mobilní čerpací stanice je zařízení určené k čerpání velkého množství vody při povodních a záplavách (zatopené objekty, laguny apod.). Umožňuje čerpání i silně znečištěné vody. Souprava je umístěna v jednom kontejneru.

---

1) Tato technika byla pořízena a je vlastněna Správou státních hmotných rezerv, jako pohotovostní zásoba v systému hospodářských opatření pro krizové stavy. Záchraný útvar HZS ČR vykonává k této technice na základě uzavřené smlouvy ochraňovatelkou funkci. Použití této techniky se řídí zvláštními právními předpisy.

Přepravník pitné vody T 815 CITRA (6x6)

Cisternový automobilový kontejner na podvozku T 815 určený pro přepravu, skladování, čerpání a výdej pitné vody při teplotách v rozsahu + 50 °C až – 20 °C v případě potřeby nouzového zásobování obyvatelstva nebo zasahujících složek IZS pitnou vodou. Tepelně izolovaná skříň kontejneru o objemu 7 000 l zabezpečuje ochranu vody před kontaminací. Zdravotní nezávadnost skladované vody je zaručena po dobu max. 72 hodin.

Stanoviště dekontaminace osob SDO – 2¹⁾

Speciální zařízení určené k provádění dekontaminace osob od chemických, biologických, radioaktivních látek s propustností až 40 osob za hodinu nebo 12 raněných osob za hodinu (na nosítkách). Souprava je tvořena dvounápravovým přívěsem s výklopnými bočními stěnami na pneumatických pístnicích, ve kterém jsou uloženy dva stanové přístřešky o rozměrech 5 x 3 m. Po otevření bočních vrat se stanové dílce samovolně rozvinou a vzniknou tak dva samostatné stany. V přední části přívěsu je vytvořen technologický prostor pro obsluhu a v zadní části průchozí zařízení pro dekontaminaci obsluhy. Doba potřebná k uvedení do činnosti je 10 minut. Stanoviště musí být napojeno na zdroj vody (CAS, hydrant apod.), je vybaveno potřebnými prostředky na 2 hodiny samotného provozu. Všechny agregáty, rozvody vody, elektro, osvětlení, vytápění je pevně instalováno a nevyžaduje další manipulaci. Součástí stanoviště jsou záchytné jímky na odpadní kontaminovanou vodu.

---

1) Tato technika byla pořízena a je vlastněna Správou státních hmotných rezerv, jako pohotovostní zásoba v systému hospodářských opatření pro krizové stavy. Záchranný útvar HZS ČR vykonává k této technice na základě uzavřené smlouvy ochraňovatelkou funkcí. Použití této techniky se řídí zvláštními právními předpisy.

Stanoviště dekontaminace techniky SDT¹⁾

Speciální zařízení určené k provádění dekontaminace techniky a věcných prostředků od chemických, biologických, radioaktivních látek. Soupravu tvoří rám pro nanášení dekontaminačního roztoku a rám pro oplachování, tři záchytné vany, vodní hospodářství, ovládací technologie a pracoviště dekontaminace obsluhy. Uvedení stanoviště do pohotovostního stavu zvládne družstvo o počtu 1+5 osob v čase do 60 minut. Celá dekontaminace je řízena z čistého prostoru obsluhou u ovládacího pultu (mimo hrubé očisty pneumatik vozidla v první záchytné vaně). Komunikace s řidičem projíždějícího vozidla probíhá pomocí radiostanice a signálními světly semaforů. Všechny ovládací ventily a návěsti pro řidiče jsou napájeny napětím 24 V, jako zdroj napětí je použita elektrocentrála.

Ostatní technika:

Elektrocentrály EC 30, EC 60, EC 140

Mobilní náhradní zdroje elektrické energie o jmenovitém výkonu určené pro nouzové napájení budov nebo rozvodných sítí v případě výpadku elektrické sítě. Zařízení je umístěno na dvouosém přívěsu. Vyžaduje proškolenou obsluhu.

VW Transporter T5 (sanita)

Speciální zdravotnické vozidlo na podvozku automobilu VW Transporter T5 určené pro přepravu osob do zdravotnických zařízení, pro poskytnutí neodkladné předlékařské pomoci a stabilizaci zraněných osob do příjezdu zdravotnické záchranné služby.

Vyobrazení a takticko-technická data vybraných typů techniky a věcných prostředků Záchraného útvaru HZS ČR jsou uvedena v příloze č. 16. URL₁₂

---

1) Tato technika byla pořízena a je vlastněna Správou státních hmotných rezerv, jako pohotovostní zásoba v systému hospodářských opatření pro krizové stavy. Záchraný útvar HZS ČR vykonává k této technice na základě uzavřené smlouvy ochraňovatelkou funkci. Použití této techniky se řídí zvláštními právními předpisy.

4 ANALÝZA ZÁSAHOVÉ ČINNOSTI ZÁCHRANNÉHO ÚTVARU HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR

Jak již bylo výše uvedeno v organizační struktuře Záchraného útvaru HZS ČR, je jeho úsek záchranné činnosti tvořen třemi záchrannými rotami. Tyto záchranné roty mají ve svém popise činnosti plnění specifických úkolů. V následující části, jak informují webové stránky Záchraného útvaru HZS ČR, je uvedena stručná charakteristika základních typů zásahové činnosti jednotlivých rot Záchraného útvaru HZS ČR:

1. Záchraná rota (dislokace Hlučín)

- provádí záchranné práce a odstraňování následků živelních pohrom, vážných dopravních nehod a průmyslových havárií;
- zřizuje průchody a průjezdy v troskách;
- vyhledává a uvolňuje zavalené osoby ze sutin a závalů;
- přepravuje kontaminované zeminy a nevybuchlé munice;
- poskytuje nouzovou dodávku vody a potravin;
- provádí zajišťovací práce u poškozených objektů, případně jejich stržení;
- vytváří protipožární ochranné pásy;
- provádí zemní práce (uvolňování koryt řek, zavalené komunikace...);
- vyprošťuje uvázlou nebo havarovanou techniku;
- provádí odsun havarované a poškozené techniky,
- provádí výškové práce za pomoci jeřábů;
- přepravuje osoby a majetek po vodě a po souši;
- provádí dálkovou dopravu vody.

2. Záchraná rota (dislokace Hlučín)

- provádí záchranné práce a odstraňování následků živelních pohrom, vážných dopravních nehod a průmyslových havárií;
- vyhledává a vyprošťuje osoby ze sutin a závalů;
- zabezpečuje nouzovou dodávku elektrické energie a osvětlení pracovišť;
- provádí vyprošťování a evakuaci osob, techniky nebo materiálu ze zamořeného (kontaminovaného) prostoru (zóny) a jejich následnou dekontaminaci;
- provádí dekontaminaci zamořených prostorů a objektů;

- provádí radiační, chemický a biologický průzkum a meteorologické pozorování;
- podílí se na vyhledávání a záchraně osob na vodních dílech, tocích a v zatopených objektech;
- poskytuje záchrannou a humanitární pomoc v zahraničí (kynologové, potápěči – lezci);
- poskytuje pomoc při likvidaci ropných havárií;
- provádí demoliční práce pomocí trhavin;
- provádí čerpání vody velkokapacitními čerpadly;
- podílí se na zajišťování nouzového přežití obyvatelstva s využitím materiální základny humanitární pomoci (v součinnosti se Skladovacím a opravárenským zařízením Olomouc).

3. Záchranná rota (dislokace Zbiroh - kombinace prostředků 1. a 2. Záchranné roty)

- zřizuje průchody a průjezdy, vytváří protipožární ochranné pásy;
- vyhledává a vyprošťuje zavalené osoby ze sutin a závalů;
- poskytuje nouzovou dodávku vody, potravin a elektrické energie a osvětlení pracovišť;
- lokalizuje a likviduje následky poruch inženýrských sítí;
- poskytuje zajišťovací práce u poškozených objektů, případně jejich stržení;
- provádí zemní práce (uvolňování koryt řek, zavalené komunikace...);
- vyprošťuje uvázlou nebo havarovanou techniku;
- přepravuje osoby a majetek, dopravuje vodu;
- provádí čerpání vody velkokapacitními čerpadly;
- provádí záchranné práce a odstraňování následků živelných pohrom, vážných dopravních nehod a průmyslových havárií, poskytuje pomoc při likvidaci ropných havárií;
- provádí vyprošťování a evakuaci osob, techniky nebo materiálu ze zamořeného (kontaminovaného) prostoru (zóny) a jejich následnou dekontaminaci;
- provádí dekontaminaci zamořených prostorů a objektů;
- provádí radiační, chemický a biologický průzkum, meteorologické pozorování;
- podílí se na zajišťování nouzového přežití obyvatelstva s využitím materiální základny humanitární pomoci (v součinnosti se Skladovacím a opravárenským zařízením Olomouc).

V následujících přílohách č. 17-20 jsou vyobrazeny sledované činnosti Záchraného útvaru HZS ČR po jednotlivých letech s rozdělením pro všechny kraje České republiky, případně i pro zahraničí. Je zde velmi dobře patrný postupný nárůst počtu jak samotných provedených zásahů, tak i ostatní činnosti. URL₁₃

Pro názornost je níže uveden příklad sledovaných činností Záchraného útvaru HZS ČR za kalendářní rok 2012, které prováděl ve všech krajích České republiky. Záchraný útvar HZS ČR v tomto roce provedl celkem 63 zásahů. URL₁₄

Sledované činnosti pro potřeby hodnocení a statistik jsou rozděleny na 6 základních skupin:

- zásahy;
- cvičení;
- demolice a zemní práce;
- podpora - ostatní pomoc v rezortu MV ČR;
- psychologická pomoc;
- výcvik autoškoly mimo svou dislokaci.

Nejvýznamnější pomoc byla poskytnuta při zásazích v rámci sněhové kalamity v únoru 2012, kdy příslušníci s těžkou technikou zasahovali ve 4 krajích, kde především zajišťovali vyprošťování vozidel, zprůjezdnění komunikací a odklizení sněhu. V tomto měsíci se střelmistři záchraného útvaru aktivně podíleli na odstraňování ledových bariér pomocí trhavin a na rozrušování pevné masy ledu na zamrzlých řekách. Vrstvy ledu byly taktéž rozrušovány pomocí těžké techniky (T 815 6x6 UDS). Příslušníci Záchraného útvaru HZS ČR se dále podíleli na zdolávání rozsáhlého lesního požáru v Jihomoravském kraji (okolí Bzence) a to v květnu 2012. Nasazeno bylo celkem 17 ks techniky včetně požárního tanku SPOT-55. Dále byli příslušníci povoláni s těžkou technikou například k hašení požárů skládky Vrdu – Koudelov a skládky Arnoltice, prováděli vyhledávání - pátrání po pohřešovaných osobách kynology a asistovali při nálezu nevybuchlé munice z II. světové války. URL₁₄

Záchranný útvar HZS ČR participoval na součinnostních a prověřovacích cvičení složek IZS s řešením těchto úkolů:

- výstavba materiální základny humanitární pomoci (Karlovarsko);
- záchrana osob ze zřícených budov za pomoci speciální vyhledávací techniky a záchranného odřadu USAR (Ostrava);
- vyhledávání a uvolňování ze sutin a závalů (zřícená budova) – kynologové;
- povodeň - dvoudenní nasazení odřadu v terénu (vyhledávání osob, velkokapacitní čerpání vody, týlové zabezpečení zasahujících jednotek);
- plošné vyhledávání osob – kynologové;
- požár hlušiny na haldě - zaměření na zvládnutí první fáze zásahu (překonání vodní překážky s příkrými břehy za pomoci mostu AM-50);
- likvidace rozsáhlého lesního požáru;
- výbuch budovy (Ostrava);
- součinnost s Armádou ČR (samostatná záchranná rota Olomouc) se zaměřením na dekontaminaci.

V rámci výcviku se svými zemními stroji a další těžkou technikou specialisté provedli 6 x demolici objektů na základě demoličních výměrů (administrativní budova, budovy v areálech požárních stanic apod.) a 4 x zemní práce (např. úprava prostor ve Školícím a výcvikovém zařízení HZS Brno, středisko Frýdek – Místek). V rámci spolupráce s dalšími složkami byla v 56 případech realizována výpomoc silami a prostředky záchranného útvaru. Mezi ty nejdůležitější patřily:

- přesuny havarované techniky a dalšího nadrozměrného materiálu ve prospěch HZS krajů;
- přeprava techniky a materiálu ve prospěch MV- GR HZS ČR (expozice požární ochrany ve Zbirohu);
- zabezpečení „ohňového trenažéru“ ve Zbirohu;
- odborná příprava vazačů a potápěčů pro Školící a výcvikové zařízení HZS ČR Brno;
- zabezpečení soutěží, cvičení, kurzů, atestů kynologů;
- zabezpečení prezentace HZS ČR na veřejnosti;
- zabezpečení výcviku u HZS krajů, Školícího a výcvikového zařízení HZS ČR a Střední odborné školy požární ochrany a Vyšší odborné školy požární ochrany ve Frýdku-Místku.

Psychologická pomoc byla zaměřena mimo jiné na psychodiagnostiku a poradenství pro příslušníky HZS ČR, supervizi posttraumatického týmu, ale také na intervenci v místech zásahů. Školení lektory autoškoly bylo v průběhu roku prováděno u všech HZS krajů.

URL₁₄

5 ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat a popsat proces vzniku a vývoje vojenských záchranných útvarů v kontextu vývoje ochrany obyvatelstva (civilní obrany, civilní ochrany) v českých zemích, popsat důvody a proces transformace těchto útvarů, jež stály na počátku vzniku nové součásti Hasičského záchranného sboru České republiky. Proces převedení jednoho ze záchranných útvarů ze struktury Armády České republiky do struktury Hasičského záchranného sboru České republiky, který probíhal od poloviny roku 2008, byl ukončen k 1. lednu 2009 a znamenal významné posílení Hasičského záchranného sboru České republiky jako základní složky IZS z hlediska centrálních sil a prostředků.

Tato práce se zaměřila na popis vzniku tohoto nového subjektu, který má za sebou bohatou tradici a řadu úspěšných zásahů. Je zde popsáno aktuální právní zakotvení, jeho působnost v rámci IZS, hlavní úkoly a zaměření činnosti, organizační struktura, síly a prostředky kterými disponuje a v neposlední řadě také analýza jeho zásahové činnosti.

Možný budoucí vývoj organizační struktury Záchranného útvaru HZS ČR v následujících letech je uveden v příloze č. 21.

SEZNAM LITERATURY

1. DVOŘÁK, J., KYSELÁK, J. Působnost a vybavení záchranných a výcvikových základen. *150-HOŘÍ*, 2000, roč. X, č. 6, s. 8-9.
2. FIALA, M., VILÁŠEK, J. *Vybrané kapitoly z ochrany obyvatelstva*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1856-2
3. ŘEHULKA, R. Záchranný útvar HZS ČR v Hlučíně po prvním roce své působnosti. *112*, 2010, roč. X, č. 2, s. X
4. SZASZO, Z. *Stručná historie profesionální požární ochrany v českých zemích*. Praha: MV-GŘ HZS ČR, 2010. ISBN 978-80-86640-60-0
5. ŠILHÁNEK, B., DVOŘÁK, J. *Stručná historie ochrany obyvatelstva*. Praha: MV-GŘ HZS ČR, 2003. ISBN 80-86640-12-4
6. *Transformace resortu Ministerstva obrany České republiky (dokument schválený usnesením vlády ČR ze dne 22. října 2007 č. 1194), zvláštní číslo časopisu A-report, prosinec 2007*
7. *Záchranné a výcvikové základny Armády České republiky*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2002

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

URL₁ <Usnesení vlády ze dne 29. května 1993 č. 246, k návrhu zásad Integrovaného záchranného systému> Systém ASPI - Automatizovaný systém právních informací [cit. 2012-12-27].

URL₂ <Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů> Systém ASPI - Automatizovaný systém právních informací [cit. 2012-12-27].

- URL₃ < Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění vyhlášky Ministerstva vnitra č. 429/2003 Sb. > Systém ASPI - Automatizovaný systém právních informací [cit. 2012-12-27].
- URL₄ < <http://www.zachranariacr.cz/data/historie.>> [cit. 2012-12-12].
- URL₅ < http://www.csla.cz/armada/ozbrojeneslozky/civilniobrana_1.htm [cit. 2012-12-28].
- URL₆ < <http://www.szrolomouc.army.cz/htm/struktura.html>>[cit. 2012-12-27].
- URL₇ < <http://www.army.cz/scripts/detail.php?id=8068>> [cit. 2012-12-15].
- URL₈ < Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů> Systém ASPI - Automatizovaný systém právních informací [cit. 2012-12-27].
- URL₉ < <http://www.hzscr.cz/clanek/pusobnost.aspx>> [cit. 2012-12-28].
- URL₁₀ < <http://www.hzscr.cz/clanek/hlavni-ukoly-a-zamereni-zachranneho-utvaru-hzs-cr.aspx.>> [cit. 2012-12-28].
- URL₁₁ < <http://www.hzscr.cz/clanek/organizace-organizace.aspx>> [cit. 2012-04-04].
- URL₁₂ < <http://www.hzscr.cz/prostredky-a-technika-zachranneho-utvaru.aspx>> [cit. 2012-12-15].
- URL₁₃ < <http://www.hzscr.cz/clanek/zachranne-rotty-zachranneho-utvaru.aspx>> [cit. 2013-03-01].
- URL₁₄ <<http://www.hzscr.cz/clanek/sledovane-cinnosti-zachranneho-utvaru-hzs-cr-zakalendarni-rok-2012.aspx>>[cit. 2013-03-01].

PŘÍLOHY

1. Zásady integrovaného záchranného systému (příloha k usnesení vlády ze dne 19. května 1993 č. 246)
2. Schéma organizace pluku civilní obrany (1976)
3. Opatření civilní ochrany České republiky (příloha k usnesení vlády ze dne 17. března 1993 č. 126)
4. Schéma organizace 15. ženijní záchranné brigády (2003, 2005)
5. Dislokace a územní působnost záchranných praporů Armády ČR
6. Schéma organizace samostatné záchranné roty Armády ČR
7. Schéma organizace Hasičského záchranného sboru České republiky (2012)
8. Znak záchranného útvaru HZS ČR
9. Fotografie z předání zástavy Záchrannému útvaru HZS ČR dne 6. 1. 2009
10. Schéma systému hotovosti Záchranného útvaru HZS ČR pro rok 2012
11. Schéma organizace Záchranného útvaru HZS ČR v roce 2009
12. Schéma organizace Záchranného útvaru HZS ČR v roce 2010
13. Schéma organizace Záchranného útvaru HZS ČR v roce 2011
14. Schéma organizace Záchranného útvaru HZS ČR v roce 2012
15. Schéma organizace Záchranného útvaru HZS ČR v roce 2013
16. Vyobrazení a takticko-technická data vybraných typů techniky a věcných prostředků Záchranného útvaru HZS ČR
17. Sledované činnosti Záchranného útvaru HZS ČR v roce 2009
18. Sledované činnosti Záchranného útvaru HZS ČR v roce 2010
19. Sledované činnosti Záchranného útvaru HZS ČR v roce 2011
20. Sledované činnosti Záchranného útvaru HZS ČR v roce 2012
21. Schéma možného budoucího vývoje Záchranného útvaru HZS ČR v následujících letech